

Kar nastopi c. kr. žandarmerija, pomnožena z žandarji iz Celja, z nasajenimi bajoneti in že na potu do zborišča aretirali so žandarji vsacega kmeta in kmetškega fanta, na katerega je kak Celjski gost pokazal. Potem so in sicer na povelje Celjskega župana nadaljevali aretiranja v gostilni, akoravno k temu ni bilo niti najmanjšega povoda. (Čujte! na desnici.) Nekega kmeta, ki o vsem shodu ničesar znal ni in je le slučajno mej tem prizorom stopil v krčmo, prijeli so takoj pri ustupu. (Čujte! na desnici). Na poti iz gostilne v žandarmsko kasarno topli so Celjani, ne da bi bili žandarji kaj branili, z boksarji ugrabljeni kmete, katere so potem odpeljali v Celje v preiskovalni zapor.

Uvažuje, da po nemškem „Schulvereinu“ v Šent Jurij sklicani shod ni bil prijavljen županu, kot krajnemu policijskemu oblastvu in da tudi nobenega vladnega komisarja pri tem shodu bilo ni — uvažuje dalje, da so se na zaukaz Celjskega župana — ki v občini Šent Jurij nima nobene uradne oblasti — aretirali kmetje, ki neso zakrivili niti najmanjšega motenja javnega miru in reda, in se je tako c. kr. žandarmerija zlorabila in bi se bili s tem utegnili pouzročiti jednaki žalostni dogodki, kakor lansko leto v Brežiškem okraju, dovoljujejo si podpisani naslednje vprašanje na gori imenovana gospoda c. kr. ministra: I. Je-li visokej ces. kr. vladi znano, da ima nemški „Schulverein“ shode brez navzočnosti političnega oblastva? in II. Kaj misli Nj. uzvišenost gospod deželnoobrambeni minister ukreniti, da c. kr. žandarmerija ne bode izvrševala tako nepostavnih aretiranj, ki neso opravičena niti z ozirom na javni mir in red, niti po morda dogodivših se izgrelih.

Dr. Vošnjak, Božidar Raič,
baron Goedel.

Gospodarske stvari.

Kaj je to „posojilnica“.

II. Ne da bi denarja primanjkovalo, saj se vidi kako so ž njim prenapolnene hranilnice, ampak ljudem primanjkuje zaupanja do posojilnic. Denarja bi bilo dosti za potrebe naših posojilnic, pa rajši ulagajo in dajo celo odlični narodnjaki svoj denar hranilnicam, kakor pa posojilnicam, dasiravno zgubijo izdatne svote na obrestih (hranilnice dajejo navadno 4°/_o, v Trstu celo 3°/_o, posojilnice pa 5°/_o). Kaj more biti temu uzrok? Gotovo jedino le to, da ljudstvo še nema potrebnega zaupanja do posojilnic. — Če sliši „posojilnica“, mu vedno pride na misel jednako se glaseča beseda nesrečne banke „Slovenija“, če pa še to ni dosti, storijo drugo sovražniki naših posojilnic, sploh sovražniki slovenskemu narodnemu razvitku na ta način,

da iz gole zlobe lažejo, da je Slovenija in posojilnica jedno in isto.

Tu je treba kaj storiti, tu je treba složnosti in združene moči. Tu je treba delati ne le samo v besedi, ampak tudi v dejanjih. (Tukaj mislim na nekatera narodna upraviteljstva, ki imajo svoj denar naložen v hranilnicah, [celo v inozemskih gotovo dobrih listinah] in na nekatere omikane odlične narodnjake.)

Če omikani nemajo zaupanja, kako se more to od prostaka zahtevati? Omikanemu je možno se poučiti o stanju varnosti hranilnih ulog v posojilnicah, zakaj pa tega ne storé? I' o mojem mnenju je to vsakega pravega domoljuba sveta dolžnost, da zamore služiti narodu in svojej domovini, ne le samo v besedi, ampak tudi v dejanjih, in če je to geslo brez vsakega koristnega pomena.

Vsakdo se zamore pri tej ali oni posojilnici osobno poučiti o stanju, o društvenikih, o rezervnem fondu in premoženju, sploh o vsem, kar se tika varnosti hranilnih ulog; tudi se o tem zamore osvedočiti iz letnega poročila (računa). Vse to se lahko tudi poižve od načelstva zveze slovenskih posojilnic v Celji in sicer o vseh slovenskih posojilnicah, izve se tudi, katerim posojilnicam primanjkuje denarja.

Kar se tiče varnosti hranilnih ulog pri posojilnicah je potrebno razločevati jedino le dve vrsti:

1. Posojilnica, ki ima omejeno poroštvo ali zavezo udov in

2. Posojilnica, ki ima neomejeno zavezo udov ali društvenikov.

1. način: pri tem je za varnost hranilnih merodajna visokost deležev (delnice). Večji ko so deleži, večji je kredit takih posojilnic, ker so po postavi društveniki porok za vse zaveznanosti posojilnice s svojimi deleži in najmanj še z jedenkrat tolikim zneskom, če društvena pravila (pogodba ne določujejo večje zaveznanosti) v tri ali večkratnem znesku deležev. V zadnjem slučaju je tudi merodajen značaj in premoženje društvenikov. Razen te zaslombe je pa tudi merodajna visokost rezervnih fondov in društveno premoženje, ker v prvi vrsti se izgube iz tega poravnajo. Kake so pa zaveznanosti posojilnice? Hranilne uloge, in če teh ni dosti, iz posojila. To pa kar posojilnica dobi na hranilnih ulogah in kar si izposodi od drugih zavodov, to zopet izposodi, zraven tega se ve da tudi društvene deleže, tako da ima zmirom več izposojenega ali terjatev, kakor pa zaveznanosti. Le na ta način bi se porabljevalo društveno premoženje in deleži in naposled daljša zaveznanost udov, če bi se od danih posojil kaj izgubilo (merodajno je tukaj tudi, kdo je v načelstvu, ki posojila dovoljuje, da varno postopa) in tudi v nemožnem primerljaji, da bi se izgubila vsa dana posojila ali terjatve, se

ukladatelju hranilne vloge ni bati izgube, ker zgoraj omenjeno premoženje, deleži in zaveza ali poroštvo udov presega vse zavezanosti posojilnice. O tem se lahko vsak prepriča in lahko to izračuna.

2. način je. posojilnica z neomejeno zavezo ali poroštvom udov ali družtenikov. Po tem načinu so vsi udje posojilnice zakonito porok za vse zavezanosti zadruge nerazdelno in s celim svojim premoženjem, ne samo z uplačanimi deleži itd.

Pri tem načinu ni visokost deležev tolike važnosti, ker so itak vsi družteniki s celim svojim premoženjem porok. Gledé varnosti hranilnih ulog pridejo pri tem 2. načinu vse pod 1. načinom navedene merodajnosti na tehtnico povrh pa še število udov in njih stanje v premoženju.

Tim večje je to število in tem bolj so ti premožni, tem večji je kredit zadruge ali posojilnice. Čim dalje taka posojilnica posluje, več udov pristopi in kredit narašča.

(Konec prihodnjič.)

Kako močvirnati svet v korist spraviti.

Močvirnata zemljišča ležijo navadno tako globoko, da se voda ne da z njih odpeljati, v katerem stanu pa so brez vse koristi in le škodujejo, ker se iz njih gnjile vode nezdravi soparji vzdgujejo in cel okolični kraj mrzličen in nezdrav napravljajo.

Ti nezgodi so pa praktični Severoamerikanci že tudi odpomoček izmislili in iznašli. Začeli so namreč po takih močvirah, na katerih poprej nič koristnega rastlo ni, zasajati rastline, ki za svojo rast potrebujejo veliko vode. Taka rastlina je navadni jesen. Tisoč in tisoč hektar močvirnatega sveta so v Ameriki z jeseni posadili. Les tega jesenovja je trd in toraj posebno sposoben za izvažanje kot trgovinsko blago.

Ta praktičen izgled Severoamerikancev so začeli posnemati po nižavah v Holandiji in Nemčiji in so mnogobrojne močvire z jeseni ponasadili. Jesen se pa ne nasaja po ljuknjak ali jamah, ampak s koreninami se po vrhu zemlje ravno postavlja in od strani se z blatom kopičasto korenine zadelujejo. Ako kmalo po zasajanju, predno se je blato še trdno vsedlo, burno vreme nastopi in drevesca na stran položi, je treba blatno kopico iz nova narediti.

Pravijo, da morejo jeseni neizrečeno veliko množino vode podelati, zelo hitro rastejo in nareja po $\frac{3}{4}$ do 1 meter dolge letorasle. Močviri, na ktere se prej nikdo brez silne smrtne nevarnosti upati ni smel, so bili pozneje z temi koristnimi drevi poraščeni. Močviri se z časom posuše in voda kroži po celicah brezštevilih dreves. Nobeno drugo drevo niti topol,

niti vrba in niti olša jesena v tem poslu ne užuga.

Najboljši čas za zasajanje je sred maja noter do kresa. V tem času je zemlja že nekoliko pregreta in drevesa se prej primejo in poženejo. Kakor je znano, jesen precej pozno poganjati začne. Za posajanje se morajo le močna in zdrava drevesca vzeti. Skopovanje s sadikami bi bila tukaj le potrata. Zasajajo naj se pa $1\frac{1}{2}$ metra vsak sebi. Kjer se nahaja stoječa voda, tam naj se taki prostori ne skušajo iz prva posaditi. Voda pozneje splohni in potem se morejo tudi taki prostori posaditi.

Kako skusiti ali so jajca za valitev sposobna ali ne.

Za valitev sposobno in zdravo jajce je prozorno in do cela čisto, ako se v stisnjeni roki proti luči ali svetlemu podrži. Rumenjak leži v sredi in zračni mehur pa na debelejšem konci. Jajca, ki imajo podvojni rumenjak, ali so brez njega ali pa če imajo podvojno lupino, ali si bodi ktere druge spremembe v notrajnem, niso za volitev.

Živinozdravnik g. Jelovšek je 21. t. m. pri sv. Lenartu in 25. t. m. v Račah prav izvrstno slovenski govoril, kako bolni živini pomagati itd. Škoda le, da je premalo poslušalcev prišlo. Dne 31. t. m. govori v Brežicah 1. junija v Ormoži in 2. jun. v Ljutomeru.

Sejmi. 3. junija Loče, sv. Hema, Lučane, Ljutomer, Mahrenberg, Maribor, Mozirje, Laško; 5. jun. Gradec, sv. Marjeta na Pesnici, sv. Helena, 7. jun. Lipnica.

Dopisi.

Iz Maribora. (Mrtvo dete). V nedeljo 25. t. m. so hoteli sovražniki Slovencev v g. Wiesthalerjevi dvorani slovesno krstiti iz Spielfelda semkaj prineseno dete. Ali joj in groza, dete je bilo mrtvo. Prišlo je komaj 150 ljudi, med temi ves mestni in okrajni zastop mariborski, „purgarski kmetje“, hlapeci, viničarji, delavci od sv. Jožefa. Slovenskega zavednega kmeta ni bilo nobenega, ampak pešica znanih nemškutarjev, stara Seidlnova garda, pa še ta prav skrčena. Le mahrenberški Rudel je privlekel 15, selniški Gartner 11 kmetiskih zapeljanih siromakov pa Appoth iz Spielfelda 10. S polja bil je edini Bothe v Račah, od sv. Lenarta zdravnik Joras in iz Bistrice znani Forchacher, Stieger, Nasko, Rasswoschegg in Pitschl torej sami stari generali brez vojakov. To je velika sramota za bauernevereinske grabljivce! Čeravno so kmetom 5 okrajev vabil doposlali in pravili, da jih Slov. društvo vabi, ali da se dače zmanjšajo, če pridejo, verovali jim niso nič. Isti den so perutninsko razstavo sklenoli